

פרשת
שופטים
תשפ"ו
- גליון 101 -

מעמקים

מאמרי התבוננות והעמקה, בדרך הקבלה והחסידות
באופן בהיר ומוסבר הנוגע לחיים ולנפש

לקבלת העלון
מידי שבוע
התקשרו
לר' זושיא דויטש
052-7152642

מעובדים מתוך שיעורי
הרב יצחק שפירא שליט"א
ראש ישיבת עוד יוסף חי

18

כיצד להגיב לילדים
שאומרים מילים לא יפות?

8

תשובה של
תענוג

5

מלך אשר יבחר ה',
או אשר יבחר העם?

לשאלות, הערות, ולקבלת העלון באימייל מידי שבוע
shiurimshapira@gmail.com

או בטלפון - ר' זושא דויטש
052.715.2642

הגהה: יוחאי אלימלך רוזה

אנו מזכירים שקיים פורום דיונים בנושאי
השיעורים, להצטרפות לפורום יש לשלוח
בקשה למייל המופיע למעלה

קו עדכונים על זמני ומיקומי השיעורים
02.313.0687

לשמיעת השיעורים בקול הלשון
073.371.8149

תוכן ענינים

5	מעמיקים בפרשה איזה מלך ה' רוצה שנמליך עלינו?
8	מעמיקים בקבלה לשוב לתענוג של ה'.....
18	מעמיקים בחינוך ילדים התמודדות עם דיבורים לא יפים.....
29	שו"ר ממעמקים חודש אלול - סיכום השנה.....

יום א | 21:30

רח' הרב צבי יהודה 18
דירה 4 - ירושלים

לקבלת עדכונים על השיעורים
התקשר ליוסף חיים 053.724.6111
או בקו העדכונים 02.313.0687

השיעור השבועי

השיעור השבועי של הרב יצחק שפירא

אנו כיהודים, מאמינים שה' מהווה את העולם מאין ליש כל רגע מחדש. כאשר ה' מהווה את העולם מאין ליש, בעומק של המציאות הוא נמצא ונוכח כל הזמן. במעמקים של הנפש ושל הבריאה כולה הקב"ה שוכן, מחכה ומצפה שנחשוף ונגלה אותו. אם רק נעמיק מספיק בכל פרט, נוכל למצוא ולהרגיש את הקב"ה.

כיצד אנו עושים זאת? אם נאמץ את זווית ההסתכלות של ה' על העולם נגלה שהמציאות אינה כה אטומה, אלא כל כולה בעצם ביטוי של ה' במציאות שכביכול מרגישה נפרדת ממנו.

בחוברת שלפניכם ישנם מאמרים בחסידות בנגלה ובתורת הנפש. המאמרים לא מוגהים על ידי הרב, אך מנסים לשמור על הסגנון והעומק של שיעוריו. ההתבוננויות בדרך החסידות על נושאים שונים בתורתנו הקדושה מגלה עומק לפנינו מעומק, וחיבור חזק של התורה לחיים האישיים שלנו.

**אז קדימה, אתם מוזמנים לצלול איתנו...
למעמקים**

מעמיקים בפרשה

מאירים עיניים בפרשת השבוע

איזה מלך ה' רוצה שנמליך עלינו?

בפרשתנו מופיעה **מצוות מינוי מלך**. בתחילה מציגה התורה את בקשת העם למלך ככל הגויים - "ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי", וכמענה לכך מצווה התורה: "שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלקיך בו".

מהו ההבדל בין "מלך ככל הגוים" לבין "מלך אשר יבחר ה' אלקיך בו"?

נתחיל בהבדל הבסיסי ביותר: את המלך "ככל הגוים" ממליכים מחמת **צורך שנולד מתוך המציאות**. הגויים ממליכים מלך כדי להצליח לשרוד ולהסתדר במציאות, מתוך מחשבה שזוהי הדרך הטובה ביותר להתקיים בעולם בצורה בטוחה. לעומת זאת, המלכת מלך "אשר יבחר ה'" נובעת מרצון ה'. התורה רוצה שנמליך מלך כדי לקיים מצווה, ולא מכורח המציאות.

בתוך הבדל זה טמון הבדל נוסף: המלכת "מלך ככל הגוים" נובעת מתוך מצוקה והכרח, לאחר הכרה שאין כל ברירה אחרת; ואילו המלכת "מלך אשר יבחר ה'" נובעת מתוך בחירה, מכיוון שה' חפץ בכך.

בנוסף להבדלים אלו, מתוך הפסוקים עולה הבדל מהותי נוסף:

את המלכת המלך ככל הגוים מתארת התורה ב'שימה' אחת - "אשימה עלי מלך", ואילו המלכת המלך אשר יבחר ה' מתוארת בשתי 'שימות' - "שום תשים עליך מלך".

כאשר הגויים ממליכים מלך, הם מכתירים אותו **פעם אחת למלך עליהם מתוך רצון, ומכאן ואילך נגמר החלק שלהם בסיפור**. כעת, לאחר ההמלכה, המלך שולט עליהם **בעל כרחם**, בין אם הם רוצים ובין אם לאו. לכן אצל הגויים המלכת המלך היא 'שימה' אחת - הם ממליכים את המלך רק פעם אחת, ומכאן ואילך המלך תופס את השלטון ולא מתעניין ברצונם.

אבל מלך אשר יבחר ה' צריך למלוך מתוך **רצון תמידי של העם**, ולא רק מכח הרצון הראשוני שהיה בזמן הכתרתו.

במילים אחרות: את המלך אשר יבחר ה' צריך תמיד 'לשים מחדש' - "שום תשים". **המלך של התורה אף פעם אינו תופס את השלטון בכח, אלא תמיד מתעניין ברצון העם**. רק כאשר העם רוצה בו כמלך הוא רוצה למלוך גם מצידו, אך אם העם אינו רוצה בו כמלך גם הוא מצידו לא רוצה למלוך.

הבדל זה בא לידי ביטוי גם בהלכה הנלמדת מכפילות זו. הגמרא (קידושין לב, ב) דורשת: "מלך שמחל על כבודו - אין כבודו מחול, שנאמר: 'שום תשים עליך מלך' - שתהא אימתו עליך".

העובדה שאת המלך יש להמליך שוב ושוב גורמת לכך שגם אם המלך מוחל על כבודו - כבודו אינו מחול^א. אם רצון העם משמעותי בזמן ההמלכה בלבד, ומכאן ואילך אין לעם תפקיד להמליך את המלך - הרי שכבוד המלך נתון בידיו, והוא יכול להחליט למחול על כבודו. אך מכיוון שאנו מצווים להמליך את המלך **כל פעם מחדש, ולרצות תמיד במלכותו** ("שום תשים"), ממילא גם אם המלך החליט כביכול לוותר על מלכותו ולמחול על כבודו, אנחנו מצידנו מצווים להמליך אותו עלינו מחדש ולתת לו כבוד כמלך ישראל.

♦ איזה מלך ה' רוצה להיות?

אנו נמצאים בפתחו של חודש אלול, ועומדים לקראת ראש השנה, שהוא גם יום דין, אבל בעיקר יום של **המלכת ה'**^ב. גם כאשר אנו ממליכים את ה', אנו יכולים לחשוב שה' רוצה למלוך עלינו כמו מלך של הגויים - בעל כרחנו. אבל האמת היא שהקב"ה רוצה למלוך עלינו מתוך הרצון שלנו, ולא למשול בנו בכח. בראש השנה הקב"ה מגלה לנו שהוא רוצה שאנחנו נרצה במלכותו, כי הוא לא רוצה למשול בנו בלי שאנחנו רוצים בכך.

א. כך נראה ברש"י כתובות יז. א. וכך הסביר בשטמ"ק שם.
ב. כך נראה בנוסח התפילות. וראה באריכות בחוברת 'קול דודי דופק' ח"ב.

לפי זה נוכל להבין טוב יותר את מהותו של הדין שיש בראש השנה. בדרך כלל אנחנו חושבים שהדין של ראש השנה מגיע **מהקב"ה**, שיושב ודן האם בכלל יש לנו זכות קיום. אך לפי מה שלמדנו כעת - ההפך הוא הנכון: הקב"ה מצידו רוצה רק את הרצון שלנו, ולא רוצה למשול בנו בכח; ואילו הרצון שלנו בכך שה' ימלוך מייצר את הדין, כלומר: את ה' כמלך שכולם תלויים בו.

קודם הזכרנו את ההלכה "שמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול". לפי מה שהסברנו עכשיו, ההלכה הזו מבטאת היטב את היחס בינינו לבין הקב"ה בראש השנה. הקב"ה מצידו מחל על כבודו - הוא לא רוצה להיות מלך אלא אם כן אנחנו רוצים, והוא תולה את מלכותו ברצון שלנו באופן מוחלט. אך אנו מצידנו אחראים על כך ש'אין כבודו מחול', ורוצים ומבקשים שימלוך עלינו ושנהיה תלויים בו.

לפי זה, הדין שמתרחש בראש השנה, וחרדת הדין שמתפשטת בקרבנו לקראתו, הם **עד כמה נצליח לרצות במלכותו של ה' בכל ליבנו**, כך שנזכה שה' ימלוך עלינו. בראש השנה ה' דן כמה הרצון שלנו במלכותו הוא אמיתי ומעומק הלב, ולפי הרצון שלנו כך הוא מצידו מגלה את הרצון שלו למלוך עלינו.

ובאמת, כאשר אנו מצליחים לרצות את מלכותו של ה' עלינו בכל ליבנו, וכאשר אנו צועקים אליו מעומק הלב שימלוך עלינו - בכך אנו 'זוכים' בדין. כאשר אנו מצליחים לגרום לכך שהמלוכה של ה' עלינו תהיה לגמרי מתוך הרצון שלנו (ללא שום 'הכרח'), אנחנו גורמים לכך שהדין מתבטל וכל מה שיש - הוא רק הרצון שגילינו. כך חז"ל מגלים לנו על המתרחש בשעת תקיעת השופר שלנו (ויקרא רבה כט ג): "ובשעה שישיראל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקב"ה - עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים".

צוללים למעמקים

שיעורים נוספים ומרתקים מאת הרב זמנים ב"קול הלשון"
חסידות | פרשת שבוע | כתבי האר"י | תורת הנפש | עבודת השם

חייגו והאזינו 073-371-8149

מעמיקים בקבלה

לשוב לתענוג של ה'

לאחרונה במדור זה התפרסמו שיעורים בספר 'אוצרות חיים', בגליון האחרון סיימנו את שער העיגולים, לכבוד פתיחת חודש אלול אנחנו עוברים נושא, ובע"ה אחרי החגים נחזור להמשך הספר 'אוצרות חיים'.

בחוברת "קול דודי דופק" ח"א (שבימים אלו יוצא ממכבש הדפוס) ישנו ביאור ארוך על עניינם של י"ג מדות הרחמים, עיקר הדברים שם נכתבו עפ"י שיעורים שנתן הרב ב"דרושי ויעבור" בספר שער הכוונות. כחלק מביאור הדברים שם הרב האריך בביאור עניין פנימיות הכתר וחיצוניות הכתר, עניין זה לא נכנס לחוברת ואנו מגישים אותו כאן. כמובן שהרוצה לעמוד על עומקם של הדברים כדאי שיעיין בחוברת עצמה.

בנוסף, בימים אלו עובדים על ספר ביאור ל"מעשה מבן מלך ושפחה" של ר' נחמן מברסלב, עיקר הביאור שם נסוב גם הוא על עניינם של פנימיות הכתר וחיצוניות הכתר. להשלמת הדברים כאן הבאנו כמה קטעים חשובים מתוך הביאור, קטעים הנוגעים לעבודת התשובה של ימים אלו (בנוגע לעבודה יותר מעשית בנושא זה, מומלץ לעיין בחוברת "קול דודי" הנ"ל בסדרת המאמרים על תשובה עילאה).

♦ הקדמה – עקודים נקודים וברודים

העולם הראשון שה' האציל נקרא "עולם העקודים". כיוון שהכל זה רק מה שה' רצה שתהיה התפשטות ממנו, א"כ אע"פ שהוא רוצה שזה עוד יותר יתפשט החוצה ועוד יותר יתפשט החוצה, בסופו של דבר הכל זה רק התפשטות שלו, זה נקרא (בלשון האר"י) שהכל "עקוד" בכלי אחד.

אחר כך היה "עולם הנקודים", ששם זה בעצם התפשטות שהיא יוצאת לא בצורה שהכל נמשך מהקב"ה ללמטה, אלא נוצר משהו שמתחיל להיות דומה למה שאנחנו מכירים. בנוגע לנפש שלנו - אם אין לה משהו חיצוני שאליו היא מתפשטת, היא בעצם לא מתפשטת לשום דבר, הכל נשאר עלום בתוכה. רק אם היא מתפשטת לאיזה משהו חיצוני, אז היא באמת נתפסת בו. דוגמא לכך זה מה שהנשמה מתפשטת לתוך הגוף - אם הנשמה לא מתפשטת לתוך הגוף אז היא 'אין' מבחינתנו (אפילו הנשמה שלנו, כל אחד והנשמה שלו, הוא מרגיש שבלי שהיא נתפסת בתוך הגוף, היא 'אין'). היא עד כדי כך 'אין' שאפשר בכלל לכפור בקיומה, ולהגיד שבעצם הכל מתחיל מהגוף^א, ורק כשהיא מתלבשת בגוף אפשר לתפוס אותה, כשהיא נכנסת לגוף היא כ"כ נדבקת בו עד שהיא כאילו תלויה בו ובעל כרחיה חייבת להתפשט אליו^ב. הקב"ה רצה שהתפשטות שלו תהיה למשהו חיצוני ממש כביכול, כל עוד הכל בתוכו אז הכל זה מצידו, אך ה' רצה שתהיה מציאות כביכול חיצונית לו שמשפיעה על ההתפשטות שלו. בסופו של דבר העולם הזה נשבר, זה נקרא "עולם התהו".

לאחר מכן מגיע "עולם הברודים", מה שנקרא "עולם התיקון" או "עולם האצילות". מצד אחד רוצים שזה לא יהיה משהו שהוא לגמרי חיצוני, אבל מצד שני יש כאן התייחסות למשהו שהוא חיצוני. בד"כ כשמדברים בקבלה על עשר הספירות, מדברים על העולם הזה (על כך דובר באריכות בסדרת השיעורים על מאמר "פתח אליהו" בזוהר). כעת נדבר רק על תחילת ההשתלשלות של עולם התיקון, על שני פרצופי הכתר.

♦ פרצוף אריך ופרצוף עתיק

הכתר מחולק לשני פרצופים, פנימיות הכתר היא פרצוף "עתיק יומין", וחיצונית הכתר היא פרצוף "אריך אנפין". בחסידות מוסבר (ראה לדוגמא שער היחוד פרקים כד-כה) שפרצוף אריך אנפין קשור לרצון בנפש, ואילו פרצוף עתיק יומין קשור לתענוג בנפש.

כלומר ראשית עולם התיקון היא שני סוגי התייחסות למציאות החיצונית - תענוג ורצון. האר"י אומר שבפרצוף "עתיק יומין" - דהיינו בכח התענוג שבנפש - לא היתה בכלל שבירה, כדי להבין את זה צריך להקדים כאן נקודה חשובה:

בדרך כלל כשאנחנו מדברים על תענוג, אנחנו רגילים לחשוב על תענוגי עולם הזה, כי זה התענוג שאנחנו מכירים, תענוגי העולם הזה נראים לנו פגומים ולא מתוקנים

^א. כך ההנחה הפשוטה של הפסיכולוגיה, שהנשמה מתהווה ביחד עם הגוף, הגוף נוצר עם איזה נפש חיה בתוכו (כפי שמתואר בתורה בנוגע ליצירה בעלי החיים בשונה מיצירת האדם, ראה על כך באריכות ב'תורה אור' לבראשית דף ג ע"ד).

^ב. הדוגמא הכי פשוטה לכך היא טראומה, האדם היה באיזה ארוע מסעיר, כל הזמן הנפש שלו נמשכת להיזכר בארוע הזה אע"פ שהוא היה רוצה להפסיק עם זה. יש כאן כמו משהו חיצוני שמושך את הנפש מאוד חזק. הוא כ"כ נתן את עצמו ונשאב לארוע הזה עד שהוא כאילו תלוי בו.

כלל, עד שאפשר לומר שעיקר ההתמודדות שלנו היא מול תענוגים נפולים, אך לפי מה שהחסידות ביארה את דברי האר"י כאן יוצא שדווקא התענוג הוא הדבר שלא נפגם בכלל - הפוך לגמרי ממה שאנחנו רגילים, וצריך להבין מה קרה כאן (עניין זה הוא דוגמא מאוד יסודית לראות כיצד האר"י והאדמו"ר הזקן מסתכלים מלמעלה):

♦ תענוג מולבש ותענוג מופשט

כדי להסביר את העניין הזה נשים לב שהתענוגים שאנחנו רגילים אליהם הם מה שנקרא "תענוג מולבש", כלומר אנחנו נפגשים עם התענוג אחרי שהתלבש כבר במשהו, ואילו התענוג כפי שהוא לעצמו "תענוג מופשט" אנחנו לא מכירים, מרוב שהוא מופשט לנו אנחנו בכלל לא חושבים שהוא תענוג.

כשמדברים על תענוגי העולם הזה כמשהו נפול, לא מתכוונים לתענוג כפי שהוא לעצמו מופשט, אלא מדברים על הלבוש שבו התענוג התלבש, הפגם הוא בלבוש ולא בעצם התענוג. התענוג כפי שהוא לעצמו הוא לא פגום בכלל, אבל גם אין לנו שום חוש בו ואנחנו לא תופסים אותו כתענוג (לכן קוראים לתענוג הזה "עתיק", הוא נעתק ממנו לגמרי מופשט ומרחף שאין לנו שום תפיסה בו), אך מצד שני אנחנו כן יכולים להבין שיש אותו.

ניתן לכך דוגמא: אני נהנה לאכול, בשביל זה אני רוצה עכשיו לשטוף כלים ולבשל. אם הייתי יכול להנות מהאוכל גם בלי לשטוף כלים ולבשל - היה יותר טוב. יותר מזה, אם הייתי יכול לאכול גם בלי להעביר מהסיר לצלחת - גם הייתי נהנה, יותר מזה, אם הייתי יכול לאכול בלי לקחת מהצלחת לתוך הפה שלי - היה עוד יותר טוב. האם הייתי מעדיף שיהיה לי רק את הטעם של האוכל בלי לאכול בפועל, יותר מזה - שיהיה לי את התענוג מהטעם הזה גם בלי שיהיה לי את הטעם הזה? וכן על זה הדרך. אע"פ שמבחינה לוגית, ההיגיון אומר שאפשר להמשיך הלאה ולהגיד שאכן הייתי מעדיף שיהיה לי רק את התענוג ויהיה בסדר - בכל אופן זה עושה לי קוץ, אני מרגיש שאם זה מתקפל פנימה כל כך, אז התענוג נהיה כל כך מופשט, עד שכבר אין לי חוש בתענוג הזה. יש תענוג, אתה יכול לדבר על התענוג, אבל אין משהו ממשי שמרגיש את התענוג הזה.

צריך לשים לב שיש לנו בנפש סתירה פנימית: מצד אחד - כל האמצעים לא מעניינים אותי, מצד שני - אם אוריד את כל האמצעים, ארגיש שזה לא טוב לי, אפי' אם היתה לי בדיוק אותה הרגשה, בסופו של דבר אין לי תענוג. אני חייב שזה יתפס במשהו חיצוני, למרות שאני לא מבין בשביל מה אני צריך את זה. השכל שלי לא מבין את האישיות שלי.

כך האר"י מגדיר את זה כך: התענוג מצד עצמו - אם הוא לא מלוכש בשום דבר - אז הוא רק ביני לבין עצמי, אין משהו מסויים שאם יש אותו אז יש לי תענוג ואם אין אותו אז אין לי תענוג, ולכן הוא נעלם מבחינתי, הוא "אין". על כך דבר ראשון אומר האר"י, תדע לך שהמקום הזה הוא בסדר גמור, הוא היחיד שלא היה בו שום שבירה, הוא לא נפול בכלל, כל הנפילה מתחילה רק אחרי שיורדים מהמקום הזה למטה.

אין יורדים מהמקום הזה ללמטה? כדי להפוך את המקום הזה למשהו שאפשר לתפוס אותו אני קודם שואל את עצמי "האם אני רוצה את התענוג המופשט הזה או לא?" אני אומר לעצמי "אם לא היה לי את התענוג הייתי רוצה אותו", הרצון הזה נקרא "אריך אנפין", הרצון הזה הופך להיות לבוש לתענוג, כלומר הוא הופך להיות משהו שהתענוג יכול להיתפס בו ודרכו אפשר לתפוס את התענוג, וכך התענוג מתחיל לצאת החוצה מהעלם לגילוי. כדי שהתענוג לא יהיה נעתק ממני לחלוטין אני אומר לעצמי שאם הוא נעתק אז אין לי אותו ואני רוצה שכן יהיה לי אותו - כך נוצר לי כלי שתופס את התענוג המופשט. הכלי הוא ה"רצון" והוא הדרך שהתענוג יתפס אצלי, אבל התענוג מצד עצמו הוא לא קשור לכלי הזה.

♦ ה' מקור כל התענוגים

אם נלך עוד יותר גבוה נגיע לעצם המציאות של האדם: יש לי תענוג מעצם המציאות שלי, אבל הוא נעלם לגמרי - זה משל לפרצוף עתיק יומין, ומה שמלביש את זה זה מה שאני רוצה את התענוג הזה שיש לי מעצמי - וזה משל לאריך אנפין.

אצל ה' התענוג אינו מדברים חיצוניים, שהרי לא חסר לו דבר והוא לא צריך כלום. ממילא כאשר עלה ברצונו לברוא את העולם, לא היה זה רצון כמו שלנו, שנובע מצורך וחסרון, אלא רצון שמבטא תענוג. אצלנו התענוג הוא תוצאה של מילוי רצון, אבל אצל ה' זה להיפך, הרצון הוא תוצאה של התענוג.

גם אצל הנשמה כאשר היא אצל ה', קודם שהיא נכנסה לגוף, התענוג אינו מדברים חיצוניים. לה' יש תענוג מכך שתהיה נשמה, והתענוג הזה גורם את הקיום של הנשמה, וכל הקיום והתענוג שלה הוא מכך שלה' יש תענוג ממנה, ואין לה תענוג מדברים חיצוניים.

לעומת זאת כאשר האדם נולד והנשמה נכנסת לתוך הגוף, התענוג מגיע מחוץ לו, מאוכל ומשאר התענוגים שמגיעים אליו מהמציאות החיצונית. תענוג שקיים בינו

ג. בכל האמור מכאן והלאה כדאי להרחיב מתוך הספר 'נהלך ברגש' החל מעמ' 131 תחת הכותרת "האדם זקוק בטבעו לקשר עם ה'".

לבין עצמו בלבד אינו מורגש כתענוג ממשי, ורק תענוג שמגיע מהגוף ומהמציאות החיצונית מורגש כתענוג ממשי. כעת, כיוון שהאדם זקוק לדברים חיצוניים בשביל להתענג, התענוג לא יגיע ללא מילוי רצון, והאדם חווה קודם את הרצון, ואת התענוג הוא חווה רק כתוצאה של מילוי הרצון.

אם כן, הנשמה קודם כניסתה לגוף לא זקוקה לדברים חיצוניים כדי שיהיה לה תענוג, אבל כאשר האדם נולד והנשמה נכנסת לתוך הגוף, לאדם אין תענוג בינו לבין עצמו, והוא רוצה דברים חיצוניים, ורק כאשר הרצון מתמלא יש לו תענוג.

באופן פשוט התענוג מוליד את הרצון, כלומר לאדם יש תענוג מדברים טעימים, לדוגמה, וזה גורם לו לרצות דברים טעימים, וגורם לו ללכת לעבוד על מנת שיהיה לו כסף לקנות דברים טעימים וכן הלאה. כך בכל דבר שהאדם מתאמץ ועושה בעולם יש תענוג שגורם לו לעשות זאת, ואם לא היה לו תענוג לא היה מה שמניע אותו לפעול ולעשות.

אלא שאף על פי שבכח התענוג מוליד את הרצון, כאשר זה מגיע **לפועל** התענוג והרצון מתחלפים: האדם קודם רוצה ומתאמץ לממש את הרצון ורק לאחר מכן הוא חש בתענוג. לאחר שהנשמה נכנסה לגוף נעשה חילוף בין התענוג לרצון, לאדם לא ברור האם העיקר הוא התענוג או הרצון. מצד אחד, בתענוג האדם נמצא במקום טוב ולא זקוק לשום דבר אחר ולעומת זאת ברצון האדם חסר ומחפש למלא ולספק את רצונותיו. מהצד הזה ברור שהתענוג הוא העיקר.

אבל מצד שני המחשבה שיכול להיות לאדם טוב עם עצמו והוא לא זקוק לשום דבר בשביל להיות מאושר נראית לאדם כדמיונות, ולעומת זאת כשמשוה ממשי מביא לו תענוג הוא מרגיש שזה לא דמיונות. על מנת שלאדם יהיה תענוג הוא רוצה דברים חיצוניים לו, שכאשר הוא ישיג אותם וימלא את רצונו יהיה לו תענוג. לדוגמה, האדם רוצה אוכל שנמצא מחוץ לו, וכאשר הוא מממש את רצונו ומשיג את האוכל נעשה לו תענוג. לעומת זאת אם האדם לא ירצה שום דבר חיצוני לא יהיה לו תענוג, והמחשבה שיכול להיות לאדם תענוג מעצם היותו נראית לו דמיונית. מהצד הזה נראה לאדם שהרצון הוא העיקר ובשביל שיהיה לו טוב עליו לרצות ולפעול ולהיות זריז ומוצלח.

חז"ל אומרים "איזהו עשיר השמח בחלקו". בדרך כלל אנשים חושבים שעשיר הוא מי שיש לו הרבה כסף, גם אם הוא לא שמח בחלקו כי הוא תמיד עסוק בעסקיו ובניסיון להרוויח עוד כסף. אך חז"ל רוצים לומר משהו הפוך: עשיר הוא

מי ששמח בחלקו גם אם אין לו הרבה כסף, כיוון שהוא לא זקוק לרוץ אחרי דברים חיצוניים.

מה יותר מושך את האדם, להיות שמח בחלקו או שיהיה לו הרבה כסף? הרבה פעמים יותר מושך את האדם להיות עשיר כפשוטו (ולכן חכמינו צריכים ללמד אותנו שהאמת היא הפוכה). אבל לכאורה יש על זה קושיה: הרי באמת לאדם ששמח בחלקו יש יותר נחת ויותר שמחה, אז למה אנשים מחפשים להיות עשירים ולא שמחים בחלקם?

התשובה היא מה שנכתב: לאחר החילוף בין התענוג לרצון, נראה לאדם שתענוג לבד הוא דמיונות, ולכן אף על פי שהוא יודע שאם הוא ירוץ אחרי הכסף הוא לא יהיה שמח בחלקו, הוא מעדיף את הרצון על פני התענוג, את הריצה אחר הכסף על פני השמחה בחלקו.

♦ התענוג האמיתי הוא בעבודת ה'

בדרך כלל אנחנו רגילים לחשוב שתענוג קשור לענייני העולם הזה, ורצון שיך לענייני עבודת ה'. כלומר כאשר אנחנו חושבים מה יכול להסב לנו תענוג, אנחנו חושבים על 'תענוגי עולם הזה', ולעומת זאת עבודת ה' קשורה לעבודה ומאמץ ודורשת מאיתנו לקחת את עצמנו בידיים ולהרים את עצמנו כלפי מעלה. ענייני העולם הזה נראים טבעיים לנו, ואנחנו מרגישים בהם 'בבית', ולעומת זאת בעבודת ה' אנחנו צריכים לצאת מעצמנו והיא לא טבעית לנו.

אמנם כל זה מצד התלבשות הנשמה בגוף, אבל אצל הנשמה כפי שהיא מצד עצמה זה הפוך: קודם שהנשמה נכנסה לגוף היא היתה אצל ה', ושם התענוג שלה הוא מעצם הקיום שלה, מכך שהיא אצל ה', ולא מדברים חיצוניים. לעומת זאת לאחר שהנשמה נכנסה לגוף לאדם נהיה צורך לקבל תענוג ממה שחוץ לו, ואין לו תענוג מצד עצמו כל עוד לא מגיע אליו סיפוק חיצוני. אם כן, לנשמה כפי שהיא מצד עצמה הקשר עם ה' הוא התענוג והוא הטבע, והתענוג הזה הוא מעצם היותה ללא צורך במאמץ, ולעומת זאת תענוגי עולם הזה הם חיצוניים והאדם צריך לצאת מעצמו ולהתאמץ ולרדוף אחריהם⁷.

⁷ חז"ל אומרים שעל האדם להתייחס לתענוגי העולם הזה "כאילו כפאו שד". מסביר אדמו"ר הזקן שעל האדם לשים לב שהמשיכה לענייני העולם הזה לא קיימת אצלו מבחירה, אלא הוא נולד איתה. האדם לא יכול להנות מעצמו, והוא זקוק לעניינים שמחוץ לו ונמשך אליהם, ובלעדיהם אין לו תענוג. המשיכה הזו קיימת אצל האדם בעל כרחו, והאדם יכול להחליט האם לרסן אותה או לא, אבל לא יכול לבחור האם היא תהיה קיימת בתוכו. כאשר האדם שם לב שענייני העולם הזה שהוא נמשך אליהם מכריחים אותו להימשך אליהם, הוא רואה אותם כ'שד' שכופה אותו.

בעבודת ה' האדם אמנם מתאמץ, אבל הוא לא מחפש לקבל תענוגים מחוץ לו, אלא רוצה לגרום לה' נחת רוח. הנשמה היתה כלולה בה' קודם שנכנסה לגוף וזה היה התענוג שלה, וגם עכשיו בהיותה בגוף היא רוצה לחזור ולהיות כלולה בו וזה יהיה התענוג שלה. האדם רוצה שהתענוג שלו יהיה מכך שלה' יש ממנו תענוג ונחת רוח. אם לה' יש מכך תענוג זה נקרא תענוג, ואם לה' אין מכך תענוג גם אצל האדם אין זה תענוג.

הדבר דומה לילד קטן שמראה ציור לאמא שלו. אם לאמא יש תענוג מהציור גם לילד יש מכך תענוג, ואם לאמא אין סבלנות להסתכל על הציור גם לילד אין תענוג מכך. הסיבה לכך היא שהאדם נולד מכך שלהורים שלו יש תענוג ממנו, והוא זקוק לחוש שהם מתענגים מעצם קיומו, שכן אם אין מישהו שרוצה בקיומו ומתענג ממנו אין לו טעם בחיים. לכן גם כאשר האדם גדל וכבר לא מראה ציורים לאמא, הוא זקוק לחוש שלהוריו יש תענוג ממנו וממה שהוא עושה בחיים.

כך זה גם בעבודת ה': הקיום של הנשמה הוא מכך שלה' יש תענוג ממנה והנשמה רוצה לחוש בתענוג הזה. לכן האדם רוצה לקיים מצוות ולחוש שלה' יש תענוג ונחת רוח ממנו, מתוך תפיסה שאם לה' יש תענוג ממה שהוא עושה יש בזה תענוג, ואם לה' אין תענוג גם לאדם אין^ה.

אף על פי שמצד הנשמה הקשר עם ה' טבעי לנו, לאחר שהנשמה נכנסה לגוף אנחנו לא חשים את עבודת ה' כטבעית לנו וענייני העולם הזה נראים לנו באופן פשוט כתענוג יותר מאשר ענייני עבודת ה'. ממילא הנטיה הפשוטה שלנו היא לטפח את התפיסה שעבודת ה' קשורה במאמץ וביציאה מעצמנו ובכניסה למסגרת מחייבת

ה. גם כאשר האדם עובד את ה' מתוך מחשבות על שכר ועונש, גן עדן וגיהנום, זו הכוונה הפנימית שלו. בדרך כלל חושבים שאם מדברים על שכר ועונש, פירושו של דבר שעבודת ה' היא חיצונית לאדם, ולכן צריך לפתות אותו בשכר ולאיים עליו בעונשים. אבל הכוונה הפנימית היא ששכר ועונש וגן עדן וגיהנום באים לבטא את התענוג של ה'. האדם רוצה שלה' יהיה נחת רוח ממנו, ולא רוצה שה' יתאכזב ממנו ויכעס עליו, וזה נקרא שכר ועונש וגן עדן וגיהנום. בגן עדן הנשמות מתענגות על זיו ה', ובגיהנום יש אש של כעס, או שלג של קרירות כלומר חוסר יחס וכו'. כלומר גן עדן וגיהנום הם כמו אמא שמתענגת מהציור של הבן שלה, או שהיא לא מתענגת מהציור כיוון שהיא כועסת עליו (וכן כאשר האדם גדל כפי שכתב), הארת פנים דומה לגן עדן, ולעומת זאת כעס או קרירות דומים לגיהנום.

מעמיקים יחד

יש לכם שאלה על הכתוב במאמר? רוצים לשתף בחידוש הקשור אליו?
פורום "מעמקים" לעובדי השם - המקום להרחיב ולדון בשיעורי הרב

להצטרפות שלחו מייל ל shiurimshapira@gmail.com

של עול תורה ומצוות. אם אדם יעשה רק מה 'שמאיר לו' הוא לא יוכל לעבוד את ה', וממילא אנחנו רוצים לחיות בתוך קהילה טובה ומסגרות יציבות שתומכות בחיים של תורה ומצוות, ובונים לנו תפיסת עולם שעל פיה לא כדאי ואף אסור ללכת אחרי מה שנראה באותו הרגע, ואחרי מה שהלב סוחף ומושך אליו.

♦ שרש כל החטאים

על מנת להבין כיצד המקום הזה של התענוג הוא מתקן את כל החטאים נשים לב קודם למה שהאדם מחפש כאשר הוא חוטא:

כפי שהוסבר באריכות, יש אצל האדם מקום עלום בנפש, שבו יש לו תענוג מעצם קיומו, מעצם היותו. המקום הזה הוא הנשמה כפי שהיא טרם בואה לגוף, כפי שהוסבר, שאז היא אצל ה' והתענוג שלה הוא מכך שהיא כלולה בה', ואצל ה' התענוג הוא מעצמו.

אבל לאחר שהנשמה נכנסה לגוף, האדם מצד אחד כבר לא מרגיש שיש לו תענוג מעצמו, אך מצד שני מרגיש ש'מגיע לו' שיהיה לו תענוג, כלומר יש לו חוש בכך שתענוג הוא דבר טוב שהנפש שייכת אליו. זה גורם לאדם לחפש משהו שדומה לתענוג, לחפש שהמציאות תגרום שיהיה לו תענוג. האדם לא מחפש שהתענוג שלו יהיה מכך שכל קיומו הוא מה' והוא חלק ממנו, שזהו תענוג מעצם קיומו, אלא מחפש שהמציאות תגרום לו תענוג.

כמובן, אם האדם מחפש שהמציאות תגרום שיהיה לו תענוג פירושו של דבר שאין לו תענוג מעצמו, והוא מחפש שמשהו אחר יגרום לו תענוג. אבל האדם לא שם לב שבכך שהוא מחפש שהמציאות תגרום לו תענוג הוא רק מתרחק ממה שהוא מחפש באמת¹. מכך שיהיה לו תענוג אמיתי מעצמו.

1. כך האדם מחפש כל הזמן תענוגים שלא יכולים לגרום לו להיות מאושר באמת. כמו המשל המפורסם של ר' נחמן על כך שהיצר הרע הוא כמו אדם שמחזיק יד קמוצה וכולם רצים אחריו לראות מה יש לו ביד, ולבסוף הוא פותח את היד ומתברר שאין לו שם כלום. שכן אין שום תענוג בתענוגי עולם הזה שיכול, או שמתיימר, לגרום לאדם להיות מאושר מצד עצמו. אדרבה, כל התענוגים רק משכנעים את האדם שבשביל שיהיה לו תענוג עליו לחפש משהו מחוץ לו, ופירושו של דבר שאין לו תענוג מעצמו.

כאשר האדם אוכל ונהנה מן האוכל, לדוגמה, אפשר לחשוב שהתענוג מגיע מדברים חיצוניים, וכאשר האדם חושב כך הוא באמת מחפש כל הזמן עוד ועוד תענוגים ולא מסתדר בלעדיהם. אבל האמת היא שהאוכל וכל תענוג אחר מצד עצמו לא יכול לגרום לאדם תענוג (שהרי כאשר האדם בדיכאון הוא אינו מסוגל לאכול או להתענג מתענוגים אחרים, והאוכל והתענוגים רק מעיקים עליו והוא מואס בהם) אלא לאדם יש תענוג פנימי, והוא מחפש כיצד להביע אותו. לאדם יש תענוג מעצמו, מכך שהוא חי. אלא שהתענוג הזה מצד עצמו הוא בהעלם ואינו מורגש. והאדם רוצה להרגיש אותו. כאשר האדם אוכל (או נהנה מדברים אחרים) הוא מרגיש את התענוג מכך שהוא חי, ומוציא אותו מההעלם אל הגילוי.

♦ התיקון של כל החטאים

כאשר אדם חוטא פירושו של דבר שהוא הדגיש את הרצון, כלומר נמשך אחר דברים חיצוניים שלא באמת מבטאים את התענוג הפנימי. כאשר האדם שם לב לכך, ומבין שהדברים החיצוניים לא יכולים להסב לו תענוג, הוא מחפש לחזור בתשובה, לחזור אל התענוג הפנימי. בספר הזוהר התשובה קשורה לבינה, עניין הבינה הוא 'להבין דבר מתוך דבר', להבין מתוך הרצון שבאמת האדם מחפש את התענוג הפנימי. כיוון שעצם הקיום של האדם הוא מכך שלה' יש תענוג ממנו, כאשר האדם חוזר אל עצם קיומו הוא חוזר אל המקום בו ה' מתענג ממנו.

על האדם להכיר בכך שהתענוג מגיע מתוכו, מכך שה' בורא אותו ונהנה ממנו. כאשר האדם שם לב לכך, ומאבד את האמון בכך שדברים חיצוניים מצד עצמם יכולים לגרום לו תענוג, הוא לא נעשה יותר רעב אלא יותר שבע, או יותר נכון, הוא מוצא את התענוג הפנימי שממנו הוא ניזון.

בכל פעם שהאדם נכנס לתענוג כלשהו הוא מחפש לחוש שהוא שקוע כל כולו בתענוג אין סופי, שמלבדו הוא לא זקוק לשום דבר. שכן האדם מחפש לחוש שיש לו תענוג מעצם קיומו, והוא לא זקוק לשום דבר מעבר לכך. לכן כאשר רוצים לתאר תענוג גדול בשפה המצויה כיום, מכנים זאת בביטויים כמו 'סוף הדרך' או 'המילה האחרונה' או 'חבל על הזמן' וכדומה, רוצים לתאר חוויה שלוקחת את האדם אל מעל הזמן, והאדם כאילו נמצא בה כל כולו לתמיד.

כמובן, אף על פי שהאדם היה רוצה לחוש שהתענוג שהוא נמצא בו הוא תענוג אין סופי ו'אין עוד מלבדו', בסופו של דבר התענוג תמיד חולף, והאדם לא יכול לחוש על ידו תענוג מעצם קיומו. אדרבה, ככל שהאדם יותר שם את יתרונו על תענוג חיצוני, כך כאשר התענוג חולף זה מעצים אצל האדם את התחושה שאין לו תענוג מעצם קיומו. כאשר האדם חדל לתת אמון בכך שגורם חיצוני יסב לו תענוג אמיתי, ומחפש שיהיה לו תענוג מה', מכך שה' נהנה ממנו, הוא מחפש להיות שקוע בתענוג אין סופי שאין עוד מלבדו, שכן ה' הוא באמת אין סופי וגם ההנאה שלו מהאדם היא אין סופית. ה' נהנה מעצם הקיום של האדם, וכאשר האדם מחפש את ההנאה של ה' ממנו, הוא יכול לחוש בתענוג שבעצם קיומו, תענוג שאינו חולף, וממילא פחות לחפש תענוגים

ז. בתוך הרצון של האדם מונח שגם כאשר הוא רוצה דברים חיצוניים. הוא רוצה שבסופו של דבר הרצון ישוב להביא אותו ולא לחפש דברים חיצוניים. לדוגמה, כאשר אדם רוצה מעדן מסוים, אין לו עניין באותו מעדן מצד עצמו. אלא המעדן הוא דרך של האדם לחוש שטוב לו עם עצמו. על ידי הרצון האדם יכול להבין שהוא מחפש לחזור אל התענוג מעצם הקיום.

מגורמים חיצוניים. הוא יכול יותר להיות ניזון מתוכו, ופחות להיות רעב לתענוגים חיצוניים.

♦ התשובה קדמה לעולם

חז"ל אומרים שהתשובה קדמה לעולם. אם תשובה משמעותה רק תשובה על חטא, פירושו של דבר שהתשובה היא תוצאה של מה שקורה בעולם ולא קדמה לו. אבל באמת תשובה היא לא רק על חטא, אלא עניינה הוא לחשוף את היותינו חלק מה', חלק מהתענוג של ה'.

כאשר אדם חוטא פירושו של דבר שהוא הדגיש את הרצון, כלומר נמשך אחרי דברים חיצוניים שלא באמת מבטאים את התענוג הפנימי. כאשר האדם שם לב לכך, ומבין שהדברים החיצוניים לא יכולים להסב לו תענוג, הוא מחפש לחזור בתשובה, לחזור אל התענוג הפנימי. בספר הזוהר התשובה קשורה לבינה, ענין הבינה הוא 'להבין דבר מתוך דבר', להבין מתוך הרצון שבאמת האדם מחפש את התענוג הפנימי. כיוון שעצם הקיום של האדם הוא מכך שלה' יש תענוג ממנו, כאשר האדם חוזר אל עצם קיומו הוא חוזר אל המקום בו ה' מתענג ממנו.

ת. ראה על כך באריכות בחוברת "קול דודי דופק" ח"א בסדרת המאמרים על תשובה עילאה.
ט. בתוך הרצון של האדם מונח שגם כאשר הוא רוצה דברים חיצוניים, הוא רוצה שבסופו של דבר הרצון ישוב להביע אותו ולא לחפש דברים חיצוניים. לדוגמה, כאשר אדם רוצה מעדן מסויים, אין לו עניין באותו מעדן מצד עצמו, אלא המעדן הוא דרך של האדם לחוש שטוב לו עם עצמו. על ידי הרצון האדם יכול להבין שהוא מחפש לחזור אל התענוג מעצם הקיום.

הספר שיעשה לך סדר בעבודת ה'

500 עמודים על אהבת ה' ויראתו, ועל הדרך הנכונה
להתפעלות והתרגשות בעבודת ה'

או באתר ישיבת
עוד יוסף חי

לרכישה: 058-770-1560

מעמיקים בחיזור ילדים

התמודדות עם דיבורים לא יפים

השיעור שלפנינו עוסק בחינוך לשפה צנועה ועדינה, ובהתמודדות עם ניבולי פה של ילדים. בחלקו הראשון נסביר את המניעים החיצוניים והפנימיים שגורמים לילד לדבר בצורה גסה. ובחלק השני נסביר – בעקבות החלק הראשון – כיצד עלינו להגיב בצורה נכונה.

♦ הקדמה: סוגי תגובות לניבולי פה

כשאנו שומעים את הילד שלנו מנבל את הפה, ישנם כמה צורות שבהם אנו יכולים להגיב, ובכל אחת ישנה בעיה:

תגובה ראשונה יכולה להיות **אדישות**. אנו יכולים לשמוע את הילדים מדברים בצורה גסה - ולא להגיב כלל. הבעיה (בחוסי) תגובה כזאת היא שיוצא שהגסות לא ממש מפריעה לנו, ובעצם יוצא שגם אנחנו קצת גסים...

תגובה נוספת היא תגובה של **כעס**. אנחנו יכולים להרגיש שילד שמדבר לא יפה הוא מאוד לא בסדר, וצריך לכעוס עליו. הבעיה בתגובה זו היא שאנחנו בעצם קצת מחזירים לילד על מה שהוא עושה - הוא הכעיס אותנו בניבול הפה שלנו, ואנחנו לא נשתוק לו על כך.

התגובה השלישית היא **זעזוע**. אנו שומעים את הילד שלנו מדבר בצורה גסה - ואנו מזדעזעים מכך. הבעיה בזעזוע הוא שהוא בדרך כלל מעיד על שבירת תדמית

- חשבנו שהילדים שלנו כל-כך מחונכים וטובים שנעים להיות בסביבתם, ופתאום אנחנו מגלים שנכשלנו. אפשר לשים לב שבמידה ויש בבית אנשים זרים, ובעיקר אם התדמית שלנו בעיניהם חשובה לנו - אנו מזועזעים יותר, ומאבדים את עשתונותנו.

כדי להבין כיצד נוכל להגיב בצורה טובה, ננסה להבין קודם מה מניע את הנפש לנבל את הפה, וממילא נוכל להבין כיצד עלינו להגיב. כך נשים לב שהתגובה שלנו, גם אם איננה משנה את המציאות ברגע זה ממש - משפיעה במשך הזמן על הילד, ומכניסה אותו לאווירה נכונה ומתוקנת.

המניעים לניבולי הפה

♦ ניבולי פה – חיקוי של ההורים

לפני שאנו מדברים על המניעים הפנימיים שגורמים לילד לנבל את הפה, עלינו לשים לב שכשהילד מדבר בגסות - הוא במובן מסויים מחקה את ההורים.

בדברים רבים הילד מחקה את ההורים שלו, לטוב ולמוטב, אבל בסגנון וצורת הדיבור הדבר מודגש עוד יותר. הגמרא בסוכה (נז:): אומרת: 'שותא דינוקא בשוקא - או דאבוה או דאימיה', כלומר שהדברים שהילד אומר בשוק - לקוחים מדברי אביו או מאימו. כי השפה של הילד - לקוחה באופן ישיר מההורים, או מהסביבה הקרובה.

כשאנו רואים את הילד מדבר בגסות עלינו לשים לב - האם גם אנחנו קצת מדברים ככה? הגסות שהילד רואה אצל ההורים לא חייבת להיות חריפה וקיצונית, אלא הרבה יותר עדינה. למשל, כשהילד שומע את ההורים אומרים: 'תביא לי כבר', 'תעשה כבר', או: 'תפסיק לבלבל את המח' - הוא קולט את הגסות (גם אם היא גסות דקה), והשפה שלו הופכת להיות גם היא גסה.

בנוסף למילים המפורשות שנאמרות בבית, הילד לומד גם מערכת של דימויים. כלומר, כיצד מתפרשות מילים מסוימות ונושאים מסויימים - האם בצורה עדינה וטובה, או בצורה גסה.

לדוגמא, מהו הדימוי שיש למילה 'מחלה'? בבית אחד המילה מחלה מגיעה תמיד ביחד עם רחמנות, תפילה ואמונה בה; ואילו בבית אחר ההקשר של המחלה הוא: יאוש, כאב ומוות.

ילד שיגדל בבית הראשון יקלוט את הדימוי החיובי, והמבט והדיבור שלו על נושאים כאלו גם הוא יהיה חיובי ובריא. ואילו בבית השני הילדים יקלטו את הדימוי השלילי והגס, וכל דיבור שלהם על נושאים מעין אלו יבטא את האוש שהם קלטו בבית.

כך הוא גם בכל נושא שאנו מדברים עליו ומתעסקים איתו. אם מערכת הדימויים שלנו היא נקיה, חיובית וטובה - הילדים יתייחסו אליה נקי וחיובי; ואם היא גסה ומכוערת - הכיעור יעבור גם אל ההסתכלות והדיבור של הילדים.

לכן עלינו לשים לב שהדבר הראשון שמשפיע על הדיבור של הילדים - זה השפה שלנו, ומערכת הדימויים שלנו.

♦ המניעים הפנימיים

כעת נעבור למניעים הפנימיים שבתוך הנפש של הילד.

סיבה ראשונה היא **בקשת תשומת לב**. כשהילד מנבל את הפה הוא 'מקפיץ' את ההורים, וגורם להם להגיב לו ולשים לב אליו. כשהילד מרגיש שיש כאן 'כלי' שיכול לגרום לתשומת לב מצד ההורים - הוא מתחיל להשתמש בו כך.

ומעבר לכך שהדבר גורם לתגובה מצד ההורים, הילד גם מרגיש שזה קצת מלחיץ ומבהיל אותם, והוא מרגיש שיש לו בכך כח 'להפעיל' את ההורים למרות שהוא רק ילד קטן. לכן הוא נהנה לדבר כך.

כמו כן, לילד יש הרבה סקרנות 'לגעת' ו'להתעסק' בדברים שלא מדברים עליהם, ובדברים אסורים. כל העניינים האלו גורמים לכך שהילד יצליח להגיד משהו שהתוצאה שלו מאוד תפתיע אותו, לכן הוא נמשך לדבר כך.

סיבה שנייה היא **הבעת כאב**. כשהילד נמצא בסיטואציה שמכאיבה לו, או שמכעיסה אותו - הוא רוצה לבטא את הכאב ואת הכעס. לעיתים הבעת הכאב יוצאת כך, בצורה של דיבור מכוער.

למה להנות לבד?

המאמר השפיע עליך לטובה? התפילה שלך נראית אחרת בזכותו?
הצטרף כנציג להפצת עלון ממעמקים, ובכל שבוע שליח יגיע
עד אליך עם חוברות מלאות חידושים מתורת הרב

להצטרפות: 058-6305341 - מאיר

סיבה שלישית היא **תעוזה**. ילד מרגיש הרבה פעמים אמיץ וגיבור לדבר כשהוא מעיז לדבר על כאלה נושאים אסורים.

♦ מי יותר חזק?

אלו שלושת הסיבות שיכולות לגרום לילד לרצות לדבר כך. כעת ננסה להכנס לעומק הנפש, להבין מאיזה מקום בתוכנו ובתוך הילדים מגיעים דיבורים כאלה.

לשם כך ננסה להתבונן איזה משקל אנחנו נותנים בתוך הנפש לנקיות והטהרה, ואיזה משקל לגסות.

נראה שבמבט ראשון אנחנו מסתכלים על העדינות והנקיות כדבר חלש ומקרי, ואילו את הגסות אנו תופסים כדבר חזק וממשי.

ניתן לתת לכך המחשה מסיפורי העם של 'ראשית גויים עמלק' של דורנו - התרבות הגרמנית. שם ידוע שהסיפורים תמיד מציירים את הטוב כחלש מקרי וחולף, ואילו החזק העיקרי והמובן מאליו הוא הרע, הגס והמכוער.

אנו, שמצויים למחות את עמלק - מוכרחים לשרש מתוכנו את החשיבה העקומה הזאת. לנו ברור שהטוב הוא הנצחי והמוחלט, והוא החוזק והתוקף שלנו; ואילו הרוע הוא מקרי, והוא החולשה הכי גדולה שיש.

ומכאן נחזור אל ניבולי הפה. בדרך כלל ניבול פה הוא דיבור על **מקומות מכוערים** בתוכי, מקומות שאני מרגיש שהם פסולת ורוע, ובאופן פשוט אני רוצה לדחות אותם מתוכי ולא להתעסק בהם.

אך יש אופן נוסף של ניבולי פה^א. מי שמתרגל לנבל את הפה, והדימויים שלו כבר איבדו את עדינותם - עלול להתחיל לדבר בצורה מכוערת גם על **מקומות שבהם הוא נזקק**. הוא ירגיש שאותם מקומות בהם הוא נזקק, במקום שיגרמו לו לחיבור, הם חולשה וכאב - והוא רוצה להפטר מהם. הוא מרגיש שאלו מקומות שמעוררים אצלו תחושה שהוא היה מעדיף שלא יהיה לו אותה, זה הופך להיות מקום שבו הוא מרגיש מנוצל. המקום הנזקק הופך להיות מקום מכוער. ושוב יוצא שניבול פה הוא דיבור על המקומות החלשים בנפש.

כפי שהסברנו, במבט הראשון והלא מתוקן שלנו - אנחנו רואים את הגסות כחוזק. בהקשר של ניבולי פה - אנו מסתכלים שהדיבור על המקומות החלשים והמקולקלים

א. ראה בספר "כתר תורה" (למגיד מפאלצק) עמ' צב.

שלנו מעיד על אומץ ותעוזה, ועל כך שאיננו מפחדים להתמודד גם איתם. אנו מרגישים שאם אנחנו מדברים על הכל, כולל הדברים הכי גסים והכי מקולקלים - זה אומר שאנחנו לא מפחדים מכלום. ואילו ההסתרה של אותם חלקים בתוכנו - מעידה על פחד וחולשה.

◆ צניעות

כעת, כשהבנו שהגסות היא דיבור על המקומות החלשים שלנו, ואילו דיבור על המקומות החזקים שלנו - הוא עדינות, אנחנו יכולים להתקדם ולדבר על **צניעות**.

צניעות משמעותה להודות בחולשה שלי, ולתת לה את המקום הנכון לה. לשם כך אני מסתיר את החולשה ומצניע אותה.

הגס לא מוכן להודות בחולשה שלו, לשם כך הוא מכריז עליה בציבור, ובכך אומר: 'אני לא באמת חלש, אני יותר חזק מהחולשה שלי'. אבל זו הדחקה שנובעת מחוסר יכולת לעמוד מול החולשה ולהודות בה.

לעומתו הצנוע יודע שהוא באמת חלש. במקום להתכחש לחולשה שלו - הוא מודע אליה, ומצניע אותה במקום המתאים לה. הוא עומד מול החולשה שלו, יודע את מקומה, אבל לא נבהל ממנה. מקומה האמיתי של החולשה הוא במקום שבו לא עושים ממנה עניין, ולכן מצניעים אותה ולא מדברים עליה. להיות צנוע זה להודות שיש מקומות חולשה ולבנות להם מקום בתוך הנפש שיהיה מותאם למה שהם באמת, לחלק שלהם בנפש.

במקום לדבר על החולשה בקול, ולחשוב שזה מה שייתן לנו כח - עלינו לשים לב שהחולשה באמת קיימת, אבל אין לעשות ממנה עניין, כי את הכח שלנו אנו מקבלים מה' יתברך. כך, למרות שאני חלש ולכאורה אמור להיות בלי כח - אני מלא בכח ובתוקף. הרי ה' יתברך מלא בתוקף, וכשאני קשור אליו, לתורתו, לצדיקים - אני מקבל גם כח.

ועוד יותר מכך, דווקא כשאני מודה בחולשות שלי, ולא מנסה להוכיח שאני יותר חזק מהן - אני יוצר כלי לתוקף של ה' להכנס בתוכי:

אם אני לא מודה בחולשות שלי - אני בא ואומר שאין לי בעיה לדבר על המקומות החלשים, שאם אפילו על המקומות החלשים שלי אני אומר שאני חזק בהם, קל וחומר שעל המקומות החזקים שלי אני חושב שאני מספיק חזק ואני לא זקוק לאף אחד. אם אני לא זקוק לאף אחד, אז בעצם אני מרגיש בתוכי שאני לא זקוק לקב"ה.

אבל אם אני צנוע - בעצם אני מודה שאני נזקק וצריך לקבל תוקף וחוזק מהקב"ה, ואז אני הופך להיות כלי, כלי לקשר עם הקב"ה, ואז הקשר עם הקב"ה הופך אותי לחזק מאוד, ותקיף מאוד.

♦ לא להתכבד בקלון חבירו

ההזדקקות לה' שגורמת לקשר עם ה' ולתוקף, גורמת לדבר נוסף. מעבר לכך שאני מקבל כח מה' אני גם מרגיש שאני לא צריך לקבל את הכח מאנשים גסים.

כשאנו רואים את הגסות כחוזק, אנו מרגישים שכדי להיות חזקים אנחנו צריכים להיות קשורים לאנשים גסים, שיתנו לנו אישור, שיהיו חברים שלנו ושיתנו לנו מקום. אנחנו מרגישים שהמקום שלנו לא מספיק יציב, ומי שהוא גם הוא חזק ויציב יותר - ולכן אנו מחפשים ממנו אישורים.

אבל אם אני תלוי בה' באמת, ואני מרגיש שהוא נותן לי את הכח - אז אני לא זקוק לאישור ולמקום שיתנו לי האנשים הגסים. כי את האישור ואת הכח נותן לי רק ה', ולא הם.

בנוסף, הקשר עם ה' עוזר לי להתמודד עם גסות מסוג נוסף. עד עכשיו דיברנו על גסות שבה אני מדבר על המקומות החלשים שלי, אבל גסות הרבה פעמים היא דיבור על המקומות החלשים של הסובבים אותי. כך אני מרגיש שאני חזק יותר מהם. אמנם גם לי יש חולשות, אבל כשאני מסתכל מלמעלה על החולשות של הסובבים, ומתכבד בקלונם - אני מרגיש שהצלחתי להתעלות קצת מעל החולשות, ועכשיו אני יותר חזק מהם.

לכן ילדים מנסים הרבה פעמים למצוא את נקודות החולשה של הזולת, ולדבר עליהם - וכך להרגיש שהם לא חלשים.

אז איך מתמודדים עם אדם שמדבר בגסות כזו, ומוכיח לי בכל תוקף שגם לי יש חולשות?

האמת שכשאנו אומרים שאנו קשורים לה' אנו לא מתכחשים לחולשות שלנו - להפך, אנחנו מרגישים שבאמת אנחנו חלשים, ובאמת יש בנו חלקים לא טובים, ודווקא בגללם אנחנו כל-כך זקוקים לה'.

ממילא אנו לא מפחדים שיגידו לנו שאנו חלשים וזקוקים. אדרבה, ריבוי המודעות שלנו לכך שאנו חלשים גורמת לנו להרגיש יותר ויותר זקוקים לה', והזדקקות זו מגדילה את הקשר שלנו עם ה', ומכך אנו מקבלים את התוקף והכח שלנו.

תגובת ההורים

אחרי שהסברנו את המניעים הנפשיים לניבול פה, נחזור אל התגובות הרצויות מצד ההורים לניבול פה של הילדים.

כפי שהסברנו, ישנם בכללות שלוש סיבות לניבולי פה אצל ילדים: סקרנות ובקשת תשומת לב; תעוזה ואומץ; ביטוי של כאב וכעס. כעת נסביר כיצד עלינו להגיב בכל פעם, לפי הסיבה שגרמה לילד לדבר בגסות.

♦ תגובה לתעוזה ואומץ.

נתחיל עם התעוזה, ולשם כך נספר סיפור שקרה לבן שלי כשהוא היה בגיל של תלמוד תורה:

כשהבן שלי היה בערך בכיתה ו', הייתה תקופה שבה ראיתי אותו חוזר מהתלמוד תורה כבוי ועצוב, היה נראה שמשהו מציק לו. באחד הימים שאלתי אותו מה מפריע לו, וכך הוא סיפר לי:

"האווירה בכיתה השתנתה מן הקצה אל הקצה. חלק מהילדים התחילו לדבר בצורה גסה ומכוערת, וכך כל האווירה בכיתה נהייתה סביב דיבורים מהסוג הזה. והבן שלי, שלא אוהב כאלה דיבורים, ולא היה חלק מאותה אווירה, הפך להיות בשולי הכיתה והחברה. בעקבות כך החשק שלו ללכת לתלמוד תורה הלך ופחת, והשמחה שלו בלימוד, שעד היום נתנה לו מקום יציב בכיתה - כבר לא שווה".

עניתי לו כך: במקום להיות עצוב תעשה משהו אחר. הסיבה שאותם ילדים הפכו להיות מרכז האווירה בכיתה היא בגלל התעוזה שלהם. הם מעיזים לומר דברים שאף אחד לא העיז לומר עד אותו זמן, וממילא כולם מרגישים שהם חזקים ומיוחדים - ונסחפים אחריהם.

כדי להתמודד עם התופעה, המשכתי והסברתי לו, עליך להיות נועז בקדושה. כרגע אתה חלש ומפחד, והם חזקים ומעיזים, אז מה שאתה צריך זה לא לפחד. כשאחד הילדים אומר מילים מגונות - תעמוד מולו ותגיד לו: 'אתה שם לב שאתה מדבר לא יפה, אתה שם לב שזה לא כף לנו - אנחנו רוצים לדבר

בקדושה'. כך התחושה שלך ושל כל האחרים תהיה שנועזות לא נמצאת רק בצד הגס, אלא שיש נועזות גם בקדושה, והאווירה המרכזית בכיתה תחזור להיות שמחה וקדושה.

אחרי כמה ימים שאלתי את הבן שלי מה קורה עכשיו בכיתה והוא אמר לי כך: "אמנם לא היה לי אומץ לומר כך מולם, אבל החלטתי לעשות משהו אחר. בכל פעם שדיברו לא יפה, לקחתי כמה חברים שלא רצו לדבר כך, ואמרתי להם: 'מדברים פה לא כמו שאנחנו רוצים - בואו נלך', והלכנו. כך עשינו אווירה בכיתה שאנחנו מסתדרים בלעדיהם, ויותר מכך - שאנחנו נהנים להראות להם שאנחנו לא שמחים באווירה שלהם. ומאז באמת המצב מאוד השתפר".

הסיפור הזה הוא המחשה טובה לתגובה לניבול פה שנובע מתעוזה. התגובה לתעוזה היא שגם אתה בעצמך תהיה נועז. להיות נועז זה גם לא לפחד להגיד למישהו שהוא לא בסדר, אבל זה גם לא לפחד לדבר על הקב"ה, להגיד "כן, יש לי קשר עם הקב"ה", זה שאני יכול להגיד שיש קשר ביני לבין הקב"ה זה עוז, כמו שחז"ל אומרים: "אין עוז, אלא תורה", על זה נאמר "ישראל עזים שבאומות" הנועזות הזאת, לדבר על זה שלי יש קשר עם הקב"ה, היא גורמת שבמקום שהניבולי פה יהיו המקום של התעוזה, התעוזה תהיה במקומות חיוביים.

♦ תגובה לבקשת תשומת לב

קצת נעבור לתגובה על ניבול פה הנובע מהרצון של הילד לתשומת הלב של ההורים והסביבה.

בתחילת השיעור הצגנו כמה סוגים של תגובות בעייתיות, אחת מהם הייתה חוסר תגובה - אדישות. תגובה כזאת, כפי שהסברנו, הופכת גם את המגיב לגס, ולאחד שלא מזיז לו ניבולי פה ודיבורים גסים.

קצת, כשאנו רוצים להגיב בצורה מתוקנת לניבולי פה של הילד שנובעים מרצון לתשומת לב, אנו רוצים להשתמש בתגובה זו, אבל בצורה מתוקנת.

כאשר הילד מדבר בצורה גסה ולא ראויה, והוא עושה זאת בשביל למשוך תשומת לב - עלינו להראות כאילו אנחנו אדישים. אם הילד יראה שהדיבורים שלו 'מזיזים' לנו, ומלחצים אותנו, הוא ירגיש שהוא באמת 'לחץ' על כפתור מיוחד, וירצה להמשיך

ב. ביצה כה: קודם לכן הגמרא שם אומרת: "תנא משמיה דר"מ מפני מה נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין תנא דבי ר' ישמעאל (דברים לג. ב) מימינו אש דת למו אמר הקב"ה ראויין הללו שתנתן להם דת אש איכא דאמרי דתיהם של אלו אש שאלמלא (ולא) נתנה תורה אין כל אומה ולשון יכולין לעמוד בפניהם".

לדבר כך. לכן עלינו להראות לילד שמבחינתנו לא נאמר כאן שום דבר בעל משמעות, וזה לא מזיז לנו.

במקום לקרוא להתעלמות הזאת 'אדישות' נקרא לה 'דילוג'. אנחנו שומעים את הדיבורים של הילד, מבינים שהוא מדבר כך רק כדי לראות מה תהיה התגובה שלנו וכמה זה ילחיץ אותנו - ומחליטים 'לדלג' מעל זה ולהמשיך הלאה. **כך הילד לא ירגיש שהוא אמר דיבור עם משמעות, והחשק שלו להמשיך ולדבר כך ירד.**

אבל הדילוג הוא רק התגובה בכיוון השלילי, תגובה לעניין החיצוני, תגובה על האמירה עצמה. אבל כיוון שמה שאנו מבינים שמה שמניע את הילד באמת זה הרצון לתשומת לב, אז גם צריכה להיות עשייה חיובית, לא רק לדלג, אלא גם להתייחס בחום.

כלומר אני כן במידה מסוימת אדיש בזה שאני מדלג על האמירה עצמה, אבל לילד ולצורך שלו בתשומת לב אני כן מתייחס.

כך הדבר גם לגבי הסקרנות. שאם הוא מסתקרן מדברים כאלה אני צריך שתהיה לי יכולת להסתקרן מדברים חשובים, וממילא זה גם יסקרן את הילד שלי לדברים חשובים.

♦ תגובה לסקרנות

מתוך התגובה אל הרצון בתשומת לב, נעבור לניבול פה שנובע מ**סקרנות**.

כמו בתשומת הלב, שבה אני רוצה להסיט את הילד מרצון לבקשת תשומת לב בצורה גסה, לבקשת תשומת לב חיובית - כך גם בסקרנות. כאשר הילד מדבר על נושאים גסים מתוך סקרנות, עלי לשדר לו שהנושאים הגסים הם לא באמת מסקרנים ומעניינים, ולהסיט אותו אל הנושאים שמעניינים באמת - קשר עם ה', תורה וקדושה.

בנוסף, בניבול פה שנובע מסקרנות עלינו לשים לב לכך שה**סקרנות אצל הילדים מגיעה בדרך כלל בתמימות גדולה, ולא מתוך תחושה שבאמת מדובר בנושאים מאוד סוחפים וחזקים**. לעיתים, בגלל שהמחשבות שלנו לא תמיד תמימות וטהורות, ומערכת הדימויים שלנו לא מאוד נקייה - אנחנו מרגישים שכל שאלה ודיבור של הילד בהכרח מעיד כל התעסקות עמוקה בנושאים מגונים; בעוד הילד מתעסק בנושאים אלו בתמימות.

בגלל שאני באיזשהו מקום לא יודע בתוכי להתעניין בדברים נשגבים, בדברים נעלים, והדימויים שיש לי בראש הם יותר מידי בעניינים האלו, ואז אני נבהל שבטח אצל הילד זה מאוד מעניין, כי גם אצלי זה מאוד מאוד מסקרן, אני מאוד עסוק בזה, אז בטח גם הוא עסוק בזה, ואז אני נלחץ ואז הוא עוד יותר נלחץ, עוד יותר מסוקרן, אז זה עוד יותר מעניין. כך, במקום לגרום להם להפסיק להתעסק בנושאים כאלו - אנו גורמים להם להתעסק בהם יותר ויותר^ג.

לכן, עלינו לטהר את מערכת הדימויים שיש בתוכנו^ד ואת הסקרנות ותשומת הלב שאנו נותנים לנושאים כאלה בתוכנו - וכך נוכל לשדר לילדים שהסקרנות האמיתית נמצאת בתורה ובעבודת ה'.

♦ תגובה לביטוי של כאב.

הסבר זה מוביל אותנו אל התגובה האחרונה, אל ניבולי פה שנובעים מביטוי של כאב. אם הילד מבטא את הכאב שלו בפרץ של אמירות שליליות וגסות - בדרך כלל הוא למד את זה מההורים, שמבטאים את הכאב שלהם בצורה גסה. ובעצם, כדי ללמד את הילד לבטא את הכאב שלו בצורה עדינה וטהורה, עלינו ללמד זאת קודם כל את עצמנו.

גם ביטוי כזה יושב על מערכת דימויים לא מתוקנת, שבה הכאב והקושי מתחברים ישר לכיעור ולרוע, במקום להתחבר לתפילה ורחמים. לכן **עלינו לעבוד על מערכת הדימויים שלנו, לעדן ולתקן אותה** - עד שהילדים שלנו ירגישו ממש כמונו שגם כאב קשור לעדינות ולרחמים, ולא לכיעור ורוע.

לעיתים הדימויים השליליים והגסים מבטאים סוג של יאוש. יאוש מהיכולת להיות עדין וצדיק, ולהגיב בצורה מתוקנת ונכונה - מה שגורם לנו 'לשבור את הכלים' ולבחור בגסות. כמובן שכשאנו מרגישים כך, התחושה עוברת גם אל הילד, שמתיאש מראש מהיכולת שלו לבטא את הכאב שלו בצורה מתוקנת ועדינה.

ג. בדומה למה שכתבנו במ"א בנוגע להערות של ההורים לילדיהם בענייני צניעות (בחוברת 'תשובה בשמחה' הערה 8, ומקביל לזה בספר 'נשיאת הפכים' הערה 21), וכן ביחס לטיפול בילד שעבר ארוע קשה בעניין זה (בספר 'נשיאת הפכים' עמ' 19-25), ובאופן כללי בעניין חינוך לצניעות ראה בחוברת "מוגנות חסידית" (ניתן לקבלה במייל המערכת).

ד. הרבה פעמים אצל בעלי תשובה, שגדלו עם מערכת דימויים לא נקיה, יש להם קצת קושי בעניין הזה. קצת גסות אצל הילדים שהיא בעצם סקרנות, היא אצלם ישר מעלה מערכת דימויים שלמה שהם מאוד מפחדים ממנה. מאוד רוצים להתנתק ממנה. כשמשרים לילד פחד מהמקום הזה, והילד מסתקן מאוד. מאוד מעניין אותו מה מעניין, או מה עניין בעבר ועדיין נשאר באיזשהו מקום רגיש אצל ההורים.

♦ שתי הערות לסיום:

עלינו לשים לב שלא מספיק לא לנבל את הפה, ולדבר בצורה עדינה. לעיתים העדינות החיצונית היא מעין מעטפת וחיפוי על הכיעור והגסות הפנימית שאנו מרגישים בתוך הלב. לפעמים דווקא הילד שמדבר בצורה גסה - מבטא את זה שהוא לא רוצה להתעלם מהרוע שקיים בתוכו, והוא לא מוכן להיות אדיש אליו ולעשות הצגה כאילו שהוא לא גס.

בנוסף, כפי שהסברנו בתחילת השיעור, עלינו לשים לב שהזעזוע מהניבולי פה, נובע פעמים רבות מכך שהוא שובר לנו את התדמית על החינוך המושלם שנתנו לילדים שלנו. ולכן עלינו לקחת את כל ההסברים על המניעים לניבולי פה ועל התגובות הנכונות בעירבון מוגבל, ולשים לב שאולי לא באמת קרה פה שום דבר נורא.

נסיים בכך שהמלחמה היא פנים ואחור: מצד אחד אנחנו רוצים להיות עדינים, טהורים וצדיקים; אך מצד שני אנחנו רוצים שכל זה יהיה באמת, בלי להתכחש ולהתנהג באדישות כלפי הכיעור והגסות שאנו מרגישים שיש באמת בתוכנו^ה.

שנוכח לדבר בקדושה, בטהרה ובצניעות!

ה. נסביר קצת מה היחס בין הדיבורים לבין המלחמה ביצר: המלחמה ביצר והמלחמה בשפה מאוד משפיעות אחת על השנייה, זה שאדם צריך כל הזמן **להילחם ביצר** שלו זה וודאי נכון. זו מלחמה תמידית שאין רגע שאדם יכול להסיח את הדעת שלו מהמלחמה הזו. כל פעם שיש איזושהי התעוררות, יש צורך לעזרה מהקב"ה שיעזור לו להילחם ביצר. אבל **השפה של האדם מקבעת הרבה מאוד את התפיסה איפה הכוחות שלי נמצאים ביחס למלחמה**. היכולת להילחם ביצר, היא מצריכה הרבה כוח, הרבה אומץ. וגם הרבה מחשבה עד כמה אני יכול. ועד כמה אני מיואש. השפה היא בעיקר מחדדת לי עד כמה אני באמת יכול להלחם ולתקן, אם כל המילים היפות שאני מקפיד לדבר בהם הם רק 'מצג שווא' אז אני לא יכול להילחם, אני מרגיש שאין לי כוח להילחם ביצר הרע, כל פעם צריך לעטוף את זה במילים יפות. אבל אם זה לא 'מצג שווא', אלא זה היכולת שלי באמת לשים את החולשות שלי בצורה חזקה מאוד במקומם, ולהתעניין מאוד מאוד חזק במקומות הנעלים יותר בתוכי, אז אני מתרגל למלחמה ביצר, בצורה יותר תקיפה ויותר חזקה, ופחות מיואשת.

שור"ת ממעמקים

שאלות ותשובות עם הרב

חודש אלול – סיכום השנה

שאלה: האם חודש אלול הוא סיכום של השנה הקודמת וחשבון נפש על העבר, או שהוא הכנה לימים נוראים?

תשובה: בשבת שלפני ראש השנה אנחנו קוראים את פרשת כי תבוא עם קללותיה. הגמרא (מגילה לא:) מסבירה שהסיבה היא: "כדי שתכלה שנה וקללותיה", ותחל שנה וברכותיה.

כשאנו אומרים: 'תכלה שנה וקללותיה' - תחל שנה וברכותיה, אנחנו מתכוונים לומר שכל שנסתכל על השנה הקודמת שהיא הייתה מלאה בקללות - כך נוכל להסתכל על השנה הבאה שהיא מלאה ברכות.

המילה קללה מגיעה מהמילה 'קל', וככל שנסתכל שהשנה הקודמת הייתה קלה, שנסתכל כאילו שלא היה בה שום דבר, ונבטא בכך חזק את הרצון שלנו שהשנה הבאה תהיה אחרת ושונה - אנחנו יוצרים כלי לשפע של השנה החדשה. כך הקללה הקלה הופכת לכלכלה (כלי), הק' הופכת לכי".

א. ראה רש"י ויקרא יט טז: "שכל האותיות שמוצאיהם ממקום א' מתחלפות זו בזו ב"ת בפ"א וגימ"ל בכ"ף וקו"ף בכ"ף ונר"ן בלמ"ד וזי"ן בצד"י".

כשאנחנו אומרים שהשנה הקודמת הייתה שנה של קללות, אנחנו אומרים שאנחנו רוצים לאין ערוך ממה שהיה קודם, ואנחנו רוצים משהו חדש לגמרי.

מה זה משהו חדש? הכוונה שה' יתן לנו ממש את עצמו, ולא משהו מסוים. אנחנו בעצם אומרים שכל עוד ה' לא נותן לנו את עצמו לגמרי, אלא רק משהו - אנחנו מרגישים שזה קללה. כמו בקשר בין שני אוהבים, שאם הוא מסתכם בכך שאחד נתן לשני איזה משהו, ושעכשיו טוב לו יותר בזכות זה - זה לא קשר, זה קללה.

איפה רואים שנתונה כזאת היא קללה? בעונש של הנחש בחטא עץ הדעת. ה' אומר לנחש 'ועפר תאכל כל ימי חיך', יהיה לך אוכל אבל העיקר שלא יהיה לך עסק וקשר איתי. לכן, כל מה שה' ייתן לו - זה עדיין יהיה עפר, בלי שום טעם. כי לקבל מתנה בלי שיש בה קשר - זה חסר טעם.

בראש השנה, שבו בעצם קרה חטא עץ הדעת, אנחנו רוצים לתקן את החטא. ולכן אנחנו אומרים לקב"ה שכל מה שנתת לנו - זה קללה בשבילנו, לא משנה מה זה היה. כי אם ה' נתן והלך - זה קללה.

ברכה - תחל שנה וברכותיה - זה שה' נותן לנו והוא ממשיך להיות איתנו ביחד עם הנתינה כל הזמן. וזה מה שאנחנו רוצים בראש השנה.

אז אלול הוא להסתכל על השנה הקודמת שכל מה שהיה בה זה קללה, ולבקש מה' ששנה הבאה הוא יהיה איתנו כל הזמן, וכך תהיה ברכה.

"אל תלמדו הישיבות:
אלו החפצים ללמוד
תורת החסידות, הגה
בשני חדשים אלו אלול
ותשרי, יקבעו להם מועד
וזמן מיוחד ללמוד תורת
החסידות, והלימוד יהיה
שנים שלושה חברים
יחדיו ילמדו מאמר אחד
איזה פעמים. ולקבוע
זמנים להתועד לשורח
בענייני חסידות".

(אגרות-קודש מוהרי"צ, ד, עמ' קלא)

מוזמן להצטרף לחבורת אלול' בשיבת 'עוד יוסף רז'
חבורה חסידית ושמחה שלומדת חסידות ונגלה בחיות ודיבוק חברים

לפרטים והרשמה אלישע שפירא 055.910.8545

מתחברים למעמקים

סדרה מיוחדת לקראת הימים הנוראים

סדרת החוברות "קול הודי דופק"
פותחת צוהר לעומק עבודת הימים
הנוראים, ומאירה את הדרך לקרבת ה'
מתוך התבוננות, תפילה ותשובה

השנה נכנסים לימים הנוראים
מתוך חיבור עמוק יותר

החוברות יחולקו בע"ה
בבתי הכנסת ברחבי הארץ